

BNEI BRIT LOŽA SRBIJA 676

Beograd, mart 2021.

BRANKO ŠNAP

Nezavisni Orden Bnei Brit osnovan je u Njujorku 1843. godine na osnivačkom skupu dvanaest nemačkih doseljeničkih članova jevrejske zajednice Sjedinjenih Američkih Država.

Tada je oformljen Bnei Brit kao sveobuhvatna nacionalna jevrejska organizacija, za razliku od postojećih jednosmernih, verskih, političkih, strukovnih, kulturnih, dobrotvornih udruženja jevrejskog naroda.

Za simbolično znamenje odabrana je Menora sa sloganom Dobročinstva, Bratske ljubavi i Sloge.

Bnei brit lože postoje u skoro svim zemljama sveta gde žive Jevreji.

U Srbiji je prva Loža Bnei Brita pod nazivom Bnei Brit loža Srbija 676, a prema svetskom redoslednom brojanju osnivanja, otvorena 8. februara 1911. godine, po starom kalendaru u Beogradu. Prvi predsednik Lože bio je Adolf Rešovski. Razlog otvaranja Lože bila je potreba zbližavanja sefardskih i aškenaskih beogradskih Jevreja koji su se vremenom udaljili jedni od drugih.

Sve Lože Bnei Brita gde god se nalazile, osnovane su i delovale kao humanističke i humanitarne organizacije u ravni opštečovečanske borbe za ravnopravnost, blagostanje i toleranciju. Posebno su se bavile pomaganjem siromašnima, mladima u osposobljavanju za život, širenjem spoznaje među beogradskim Jevrejima o jevrejskoj kulturi i drugim humanitarnim i humanističkim delatnostima.

Bnei Brit loža Srbija 676 bila je poznata po stalnoj i nesebičnoj pomoći predškolskoj deci za njihov boravak i obroke u predškolskim ustanovama, velikoj i stalnoj pomoći *Ženskoj zanatskoj školi* koja je osposobljavala budući naraštaj za samostalni život, organizovanju predavanja iz raznih oblasti jevrejstva za članove jevrejske zajednice,...itd.

Svoj rad Loža je prekinula 1940. godine, kada je država donela antisemitski zakon kojim je zabranjen njen rad.

Tokom perioda Drugog svetskog rata – Holokausta, u Beogradu je stradalo oko 90% predratnog Jevrejskog stanovništva. Među njima su bili skoro svi članovi Lože.

Posle rata, vlast nije dozvolila obnavljanje rada, niti osnivanje novih građanskih i nacionalnih organizacija, tako da do demokratskih promena to jest do 2000. godine, nisu postojali uslovi ni mogućnosti za obnovu rada Lože. Tokom 2002. godine, Bnei Brit Evrope (BBE) kontaktirao je Beogradsku jevrejsku zajednicu

podstičući eventualne mogućnosti ponovnog otvaranja rada Lože. Posle dvogodišnjih pregovora, 11. septembra 2004. godine, svečano uz prisustvo svih članova Izvršnog odbora BBE, Ambasadora Izraela i drugih zvanica, iz inostranstva i Srbije, Bnei Brit loža Srbija 676 je započela sa radom.

U želji da dodatno iskaže značaj ponovnog početka rada Lože BBE je održao sastanak svog Izvršnog odbora u Beogradu u sklopu Inauguracije Lože.

Prvi predsednik po nastavku rada Lože 2004. godine, bio je Branko Šnap.

Loža je nastavila rad na humanističkim i humanitarnim delatnostima imajući u vidu trenutnu potrebu da pomogne jevrejskoj zajednici koja se zajedno sa svojim okruženjem našla u teškoj ekonomskoj i političkoj situaciji. Svesna da ekonomska kriza može urušavati humanistički i kulturološki prilaz okruženja prema jevrejskoj zajednici, Loža je svoj rad usmerila ka humanitarnoj pomoći najugroženijima u zajednici, kao i predstavljanju zajednice svom nejevrejskom okruženju u domenu međusobnog kulturološkog zajedništva.

U periodu od novog uspostavljanja do danas, Loža je radila na brojnim kratkoročnim i dugoročnim projektima.

Pomoć u čišćenju i spremanju stanova preživelih Holokausta

Članovi zajednice koji su preživeli Holokaust, koji nemaju dece ili su im deca u drugim gradovima ili inostranstvu, koji nisu sposobni da higijenski održavaju prostor u kome žive, dobili su mogućnost da im profesionalno osoblje jedanput mesečno čisti stan. Čišćenje stana trajalo je oko osam sati i obuhvatalo je detaljno čišćenje kupatila, usisavanje stana, pranje prozora i vrata, pajanje zidova i čišćenje od prašine nameštaja i drugo.

Jednomesečnu pomoć u čišćenju stanova, koje se odvijalo u periodu od 2006. do 2011. godine, imali su članovi zajednice u 27 stanova. Za potrebe čišćenja radile su tri osobe. Kako je o ovoj aktivnosti bio informisan BBE, finansiranju projekta priključila se i Loža iz Holandije i Švajcarske.

Izdavaštvo

Knjiga „Jevreji u Beogradu“, autora rabina Ignjata Šlanga, govori o istorijatu Jevreja u Beogradu. Izdata je prvi put 1926. godine. Za osamdesetu godišnjicu postojanja Beogradske sinagoge, izašao je reprint originalne knjige u izdanju Lože. Knjiga je bila izložena na Sajmu knjiga u Parizu 2008. godine.

Knjiga „Sefardski nokturno“ autora Žaka Fincija govori o životu porodice Finci pre i za vreme Drugog svetskog rata u Sarajevu. Prvo izdanje je bilo 1990. godine. Ponovo je izdata 2010. godine u izdanju Lože.

Osam dana Hanuke u Beogradu

Praznik „Hanuka“, je praznik svetlosti koji se slavi kao sećanje na čudo koje se dogodilo 164. godine p.n.e., kada su Jevreji povratili jerusalimski Hram od grčkog kralja Antioha IV i u njemu našli samo jedan ćup sa posvećenim uljem koje je bilo dovoljno za jedan dan a isto je gorelo 8 dana. Svaki dan se u svećnjaku pali po jedna svećica više svih 8 dana.

U 2008. i 2009. godini, za praznik Hanuku Loža je u dvorište sinagoge postavila svećnjak hanukiju, visine 4 metra, napravljen od vodovodnih cevi. Svaki dan posle službe u sinagogi je paljena na svećnjaku jedna sveća više svih 8 dana. Posle paljenja sveća, održavan je u organizaciji Lože program, svakog dana drugačiji, od predavanja rabina, učenja pesama za Hanuku, učenja pravljenja krofni i drugih jela specifičnih za Hanuku, gledanje prigodnih filmova, druženja uz krofne. Sveće na velikoj hanukiji palili su uvaženi gosti i članovi zajednice.

Izložba slika Izraelsko – Austrijskog slikara Oz Almoga „Zar i on“

Tokom novembra i decembra 2006. godine, u Beogradu, i decembra i januara 2006 /2007. godinu u Novom Sadu, održana je izložba Izraelsko – Austrijskog slikara Oz Almoga pod nazivom „Zar i on“. Izložba je sadržavala 283 od 1200 hiperrealističnih portreta, ulje na platnu formata 30X30 cm, svetski poznatih Jevreja iz svih životnih branši. Svaku sliku je pratila kratka biografija naslikane ličnosti.

Evropski dan jevrejske kulture

Bnei Brit Srbije se 2007. godine priključio manifestaciji Evropski dan jevrejske kulture (EDJK), sa idejom prezentacije jevrejskih zajednica svom nejevrejskom okruženju. Bnei Brit Evrope je definisao da se manifestacije održavaju svake prve nedelje u mesecu septembru istovremeno u svim jevrejskim zajednicama krovne organizacije Bnei Brita Evrope.

Od tada pa sve do danas, u Beogradu se neprekidno svake godine održava manifestacija povodom EDJK.

Manifestacije su postavljane kao celovečernji koncerti jevrejskih umetnika iz Beograda, Srbije i sveta. Prvih nekoliko godina se koncert izvodio na velikoj sceni Narodnog pozorišta a potom se preselio u veliku salu „Kolarčevog univerziteta“.

Prvi učesnik manifestacije bio je „Presburger klezmer bend“ iz Bratislave a potom su se ređali, ansambl „Šira U'tfila, hor „Braća Baruh“ sa dirigentom Stefanom Zekićem, Jevrejski kamerni orkestar, tenor Nikola David, violiniskinja Mina Mendelson, pijanista Isak Sekelj, Erne i Hilda Švan i Li Katarina Dafna.

Dan sećanja na žrtve Holokausta u Beogradu

Bnei Brit loža Srbija pokrenula je inicijativu prema Skupštini grada da se 10. maj proglasi za „Dan sećanja na žrtve Holokausta u Beogradu“.

U Beogradu je od početka okupacije do 10. maja 1942. godine, likvidirano oko 90% Jevreja. Od 14000 stradalih, 11000 je bilo beogradskih Jevreja a ostali su bili Jevreji iz Banata i jevrejske izbeglice iz Austrije, Čehoslovačke i Nemačke. Muškarci su bili zatvoreni u privremenom logoru na Autokomandi, odakle su odvođeni na streljanje i svi su likvidirani do novembra 1941. godine. U decembru 1941. oformljen je logor za Jevreje, žene, decu i starce na tadašnjem Sajmištu (sada „Staro Sajmište“ na Novom Beogradu), na teritoriji NDH, ali pod upravom Nemaca. Svi zatočnici logora ubijeni su gušenjem u za to predviđenom specijalnom kamionu, dušegupki, na putu od logora do Jajinaca gde su zakopavani u masovnim rakama. Poslednji logoraši odvezeni su 10. maja 1942. godine, kamionom smrti ka Jajincima. Posle toga u Beogradu više nije bilo Jevreja, sem nekolicine koji su se skrivali kod dobrih ljudi u gradu.

Skupština Beograda je prihvatila 2014. godine inicijativu Bnei Brit lože Srbija i 10. maj proglasila i uvrstila u svoj kalendar događaja. Sa Skupštinom grada je dogovreno da se tog dana održava, na originalnom istorijskom lokalitetu Starog sajmišta, Svečana akademija, posvećena sećanju na Jevreje Beograda i drugih Jevreja stradalih u Beogradu za vreme Holokausta, u organizaciji Bnei Brit Lože Srbija, Skupštine grada Beograda i Beogradske jevrejske opštine.

Jevrejski kamerni orkestar

Ceneći da se veliki broj Jevreja u Srbiji i van nje profesionalno bavi muzikom, i da su se u svom poslu iskazali kao profesori muzičkih akademija, profesori srednjih muzičkih škola, članovi elitnih orkestara, odnosno solisti, koncert majstori, Bnei Brit loža Srbija je pokrenula inicijativu da se formira Jevrejski kamerni orkestar.

Jevrejski kamerni orkestar osnovan je 2012. godine, sastavljen od Jevreja muzičara i njihovih prijatelja pod umetničkom upravom violončeliste Ladislava Mezeija.

Orkestar je do sada nastupao u Beogradu, Zagrebu i Segedinu.

Takmičenje mladih jevrejskih umetnika Evrope

Bnei Brit Evrope organizovala je takmičenje za mlade muzičare violiniste i klaviriste starosti od 16 do 18 godina, koje se održalo u Lionu u Francuskoj 2008. godine.

Bnei Brit loža odlučila je da pošalje na takmičenje predstavnika jevrejske zajednice iz Srbije. Organizovana je komisija od profesora Muzičke akademije u Beogradu koji su prema visokom kriterijumu odabrali za kandidata iz Srbije, Mašu Babić, studenta klavira na Beogradskoj muzičkoj akademiji. Na takmičenju, Maša Babić je osvojila prvu nagradu. Sledeće godine BBE joj je organizovao koncert u Bukureštu.

Profesor Eliezer Papo - Predavanja

Profesor Eliezer Papo sa Ben Gurion Univerziteta u Izraelu, jednom godišnje u februaru dolazi da učestvuje kao predavač na Filozofskom fakultetu u Beogradu na jednonedeljnoj radionici o judaizmu počevši od 2009. godine.

Od tada je i naš stalni gost, i svake godine drži predavanja na različite jevrejske teme, za članove Bnei Brita i jevrejske zajednice Srbije.

Predavanja

U okviru svojih aktivnosti Bnei Brit povremeno organizuje predavanja na jevrejske teme za članove Bnei Brita i jevrejske zajednice. Predavači su poznati članovi kako Jevrejske zajednice tako i van nje.

Do sada su predavanja držali rabin Srbije, književnik Filip David, režiser Zoran Amar, diplomata Tom Prajs, Ambasador Izraela Artur Kol, novinar Aleksandar Lebl, i mnogi drugi.